

NÉPÜNK

NYOMDASZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Iosif Vulcan No. 4.
Telefon: 440

ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő: **WASSERSTROM SÁNDOR**
Felelős szerkesztő: **LEITNER ZOLTÁN**

ELŐFIZETESI ÁRAK:
Belföldön: Egész évre hitközségeknek és vállalatoknak 500 Lei, magánosoknak 260 Lei,
Külföldön: 4-2 Dollár, Kc. 120-80,
P. 25-15, S. 30-20, Dinár 200-180.

Támadások pergőtüzében

Belenyultunk zsidó életünk legkényesebb darazsfészkébe és rajzani kezdték a mérges darazsak. Éreztük és tudtuk előre, hogy nagyon kényes kérdéshez nyultunk és mégsem tántorodtunk meg. A lavinát, „Zsidó-csapás” című, e helyen megjelent cikkünkkel indítottuk meg. Rámutatunk arra, hogy milyen csapás a zsidóságra, hogy ifjuságunk egy része a kommunista elveket vallja. Cikkünk erélyes és bátor hangja nagy felzúdulást keltett „érdekel” körökben. A helyi napisajtóban, néhány erdélyi nagy lapban is jelentek meg reflexziók, melyek kis része, objektívnek látszó hozzászólás akart lenni, másik része, személyeskedő, izetlen támadás. Ezekre a támadásokra kellett helyen megadnunk válaszunkat. Most és itt csak azt hangsúlyozzuk ismét, hogy bennünket nem tántorít meg az elszántak kis csoportja. Annál kevésbé, mert az elismerő levelek száza, vérző szívű szülőik feljajdulása igazolja azt, hogy hangot kellett végre adnunk annak az álláspontnak is, amelyet eddig szégyenérzetből, megérthetetlen megalkuvásból nem tettek meg mások. Elismerik, hogy kellett ez a hang, kellett ez az erélyes ne tovább, mert már már kibírhatalan volt az a feszült atmoszféra, amely számos zsidó házat megült. Ahol elkényeskedett, agyonterrorizált szülőik meghurcolták a kuckóban, hogy „felőrekvő”, „diadalmas”, „új világot hirdető” ifjuság kényekedvére kitombohassa magát. Rá kellett mutatnunk bátran arra, hogy fejüket elszédítő ál-apostolok számára ne adjanak és visszatartsuk azokat, akiket még talán egy utolsó szóval rábírhattunk a maradásra. Mert tudomásul kell venni öregnek és ifjunak egyaránt, hogy le kell számolnunk végleg a „küldetés”, és „népboldogítás” mákonyával, vegyük mi zsidók tudomásul, hogy nem kell arrogálgunk magunknak a jogot ahoz, hogy mi, épen mi, épen a mi 16-20 éves ifjuságunk hivatott arra, hogy ezt a maga keserű levében fetregő világot, a maga megélvő társadalmi rendjével jobbá és egészségesebbé tegyük. Nem a zsidó ifjuság hivatása ez, nem a zsidóság életcélja ez! Segítsünk a mi testvéreinken, segítsünk egyesült erővel építeni Ciont, segítsünk a mi népünk keserves életsorsán.

Ugy érezzük, hogy szavunk és hangunk nem volt pusztába kiáltott szó. Érzékeltetni kezdtük azt a nagy úrt, amely ifjuságunk egy része és a mai generáció között, a maga sötét vigasztalanságában eldőlünk tántorog. Sajnos — nem tudjuk eltüntetni ezt, mert a fanatizmuson nem segít az intő szó, mégha sokszorta erélyesebb is lett volna. De végre hangot kellett adjunk! Végre kellett lenni egy fórumnak, ahova nem hangozhatott el a pubertáskori moduláló hangok kakofóniája. Hol nem szorították belénk a szót, ahogy a szülői házakban teszik. Ahogy a gyűléseken, összejöveteleken szokták. Kimondtuk az erélyes szót és ha követte is feljajdulás, de meg volt a maga kimondhatatlan nagy haszna is. Onbízalmat öntöttünk azokba, akik már azt hitték, hogy meg

kell adják magukat a sorsuknak, amely sivár és vigasztalannak látszott, — saját gyermekeik kijelentése szerint.

Nem látnánk józanul és hipokritaság volna tőlünk, ha azt mondanánk, hogy neveljük a Tóra szellemében a gyermekeket, akkor elkerüljük a szembeszálló gyermekek átkát. Sajnos, számos olyan szülő van, aki szolid vallásos nevelést adott gyermekeinek, azon igyekezett, hogy életének és világnézetének folytatása legyen az új generáció. És épen ezek között adódik sok jól ellátott

ifjú fiú és leány, akik elfogadják a polgári jólétet otthon, de megváltásról prédikálnak, egymásközött és veszedelmes játékot űznek önmagukkal és jövőjükkel. Ezek ellen szólottunk és a lelkiismeretlenekkel szállottunk harcba, akik tudatosan elszédítik ezeket a jobbsorsra érdemes fiatalokat. Az egyik ilyen lelkiismeretlen kijött a napvilágra. Megválaszoltuk neki, amit kellett. Emitt, lapunk hasábjain csak annyit még: nincs okunk és nincsen jogunk megtántorodni a harcban. Erezzük és tudjuk, hogy mögöttünk áll a zsidó közölemény. És ez nekünk ad annyi erőt és kitartást, hogy tovább folytassuk a megkezdett harcot a kárhuzatos szélsőbaloldal ellen.

Néhány napon belül Teitelbaum főrabbi elfoglalja a satu-marei főrabbi széket

Satu-marei tudósítónk jelenti: Végre befejezéshez közeledik az a nagy harc, amely a satu-marei főrabbi-szék betöltése körül évek óta folyik. Damokles kardjaként lebegett ez a kényes és sokszor kiismerhetetlen kérdés, e nagy hitközség feje felett, de most már nyugvóponthoz közeledik.

Grosz Dávid, satu-marei hitközségi elnök, az elmúlt vasárnap nagy köldötséget vezetett Teitelbaum Joel főrabbihoz Careibe. Teitelbaum főrabbi két nappal azelőtt érkezett haza főbbetes külföldi turájáról és nagy örömmel fogadta a satu-marei hitközség vezetőségét. A küldötség, szívélyeshangu meghívására, a főrabbi azonnal válaszolt és a következőket mondta:

„A meghívást elfogadom és felhatalmazom a hitközséget, hogy az installációhoz szükséges előkészületeket megtegye. — Reméli, hogy néhány héten belül de facto elfoglalhatja a főrabbi-széket és addig is már a satu-marei hitközség tényleges főrabbijának tartja magát. Kéri a hitközség vezetőségét, hogy a legrövidebb időn belül gondoskodjék megfelelő rabbiakról, ahol hozzáméltó módon lakhat. A béke jegyében akar dolgozni és boldog volna, ha minden pártharc elülne most már. Ő a maga erejével és személyével mindent elkövet majd, hogy az igazi béke útját egyenesse. A főrabbi a satu-marei hitközség vezetőségének adott válasza után elhívatta a

carei hitközség elnökségét és bejelentette, hogy távozik a carei főrabbi székből és meghatalmazza a vezetőséget, hogy utódáról gondoskodjék.

Mayer Lippe, a főrabbi veje, akit a satu-mareiek ros-beszdinnek akarnak megválasztani, kijelentette, hogy csak az esetben vállalja a megüszttetést, amennyiben Winternitz M. Dávid jelenlegi ros-beszdint, minden tekintetben, hozzáméltóan kártalanítják és igényeit kieléglik.

Teitelbaum főrabbi satu-marei hívei körében a válasz óriási örömet keltett. Boldogan ujságolják egymásnak imaházakban, uccákon. Viszont azok, akik kezdettől fogva ellene voltak, egyes érzelmekkel fogadták az új fordulatról a híreket. Vannak közöttük olyanok, akik már fáradtak a nagy harc után és beleszűnnek az — ugyilátszik — megváltozhatatlanba, csak egyet szeretnének, hogy végre valóban béke legyen ebben a hitközségben. És ha ennek ez lenne a végső ára, úgy talán már ezt sem bánák. Kitarlóan, szívósan harcoltak a maguk álláspontjáért, de ezek után, a fait-accomplis ellen, kár volna ismét fegyvert ragadni.

A satu-marei főrabbi állás körüli évek óta tartó harc eldőlt. Teitelbaum Joel főrabbi rövidesen el is foglalja a díszes pozíciót, amelyhez sok küzdelem árán jutott.

Az Aguda világszervezet hivatalos válasza a Mizrachi egységfront-felhívására

A Krakóban megtartott Mizrachi Világkonferencia, mint ismeretes elhatározta, hogy a világ ortodoxiájának közreműködésével egy orthodox zsidó világgkongresszust hív össze, Palesztina vallásos felépítése érdekében. A Mizrachi Világszervezet központja a konferencia után összeköttetésbe is lépett a vallásos zsidóság reprezentánsaival, az Aguda Világszervezet központjával és a lengyelországi Aguda vezetőségével is, és felszólította őket az

együttműködésre. A Mizrachi megkeresésére Jichok Meir Lewin (Varsó), a világhíres generer gaon veje, a lengyel Aguda egyik vezetőalakja a következő levelet intézte Rav Fischmannhoz, a Mizrachi legfelsőbb tanácsának elnökéhez:

„Igen tisztelt barátom, Rav Jehuda Léb Hakohen Fischmann! Bocsásson meg, hogy csak most válaszolok levelére, de a késedelem nem azért történt, mintha a kérdés szá-

momra érdektelen volna, hanem ellenkezőleg azért, mert a felvetett probléma rendkívül nagy horderővel bír. A kérdést az Aguda hivatalos és illetékes vezetőivel tanácskoztam meg, és emiatt szenvedett késést a válaszom. Most miután a végső konkluziókat is leaktam magamnak szerezni a kérdés bevizsgálása során, jött meg a Mizrahi hivatalos levele a frankfurti Aguda központjához, így tehát az ügy ezzel hivatalos jellegűtől. Szükséges tehát még egy rövid ideig várni, hogy kérdés ilyen hivatalos formában is elintézhető legyen. Legyen Ön meggyőződve arról, hogy ezzel nem akarjuk a kérdés megoldását kitolni, hanem lelkismeretesen, megfontoltan és tökéletes tárgyilagossággal akarunk a kérdés fölött dönteni, anélkül, hogy tekinthetnénk a multat és kizárólag csak a jövő szempontjaira leszünk tekintettel. Azon leszek, hogy úgy az én, mint a világszervezet válasza minél előbb teljesen kialakult formában legyen. Ami a lengyel Aguda sajtóban az ügy kapcsán megjelent, nem áll vonatkozásban a beszélgetéseinkkel, minthogy azonban a sajtó naponta különböző híreket hozott forgalomba a cionizmus és az Aguda viszonyáról és nem áll módunkban minden nap új cáfolatot közölni, kénytelenek voltunk egy általános deklarációt kiadni, hogy véget vessünk ezen híreknek.

Ennek azonban semmi vonatkozása nincs a fentemlített tárgyalás alatt lévő kérdésekkel. Kiváló tisztelettel: Jicchok Meir Lewin, Varsó. Itt említjük meg, hogy a frankfurti Aguda világszervezet központja szintén válaszolt a Mizrahi felhívására, amelyben kijelenti, hogy a Mizrahi levelét nagy figyelemmel tanulmányozták és kötelességüknek tartják, hogy a felvetett kérdéseket, különösen pedig az orthodox zsidó vilákkongresszus problémáját tüzetesen tanulmányozzák. Meg kell előbb hallgatniuk a vezetőiket, mert csak nekik van joguk a kérdés fölött döntően határozni. Szükségük van tehát még néhány hétre, hogy a részlelkérdéseket is alaposan átvegyék az ügy teljes komolyságához mérten. A levelet egyébként Jakob Rosenheim, az Aguda executive elnöke írta alá.

Hogy a Mizrahi egységfont politikájának milyen nagy jelentőségű eredményei vannak már eddig is, arra a közeli napokban megtartott litvániai ortih. rabbi kongresszus világít legjobban rá, amelynek határozatait lapunk más helyén közöljük.

A karaiták szektája Palesztinába akar vándorolni

Varsóban a Palesztinahivatalnál a volhyniai karaiták nagyobb küldöttsége jelent meg Chacham vezetése mellett, és palesztinai certifikátokat, karaita hachsaratelepeket és héber tanítókat kértek. A delegáció tagjai, akik annyira szegények, hogy az utat Volhyniából Varsóig gyalog tették meg, kijelentették, hogy Volhyniában néhány száz mezőmunkás-család van, akik óriási nyomorban vannak és Palesztinában szeretnének letelepedni. A varsói Palesztinahivatal megígérte, hogy a karaiták kérését az Executive elé fogja terjeszteni pártolólággal.

A karaiták zsidó szektája a bibliai parancsait és előírásait elismerik, de a rabbinikus törvényeket és tradíciókat nem fogadják el. A szekta alapítója, Annan a VIII ik század végén halt meg. Az ő követőit annanítáknak is nevezték. Hosszu időn keresztül igen tekintélyes hitközségeket képeztek. A karaita vallású szekta fennállásának első évszázadaiban a zsidók között nagy teret hódított, annyira, hogy igen sok egyiptomi, palesztinai, szíriai, babilonai és perzsi zsidó, a zsidó vallásnak így megreformált, illetőleg az őseredetéhez visszatért formáját választotta. A surai akadémia vezetője eredményesen küzdött ez ellen az egyre nagyobb lért hódító vallási szekta ellen, úgyhogy a X században nemcsak a karaita szekta térhódítása szűnt meg, hanem sokan közülük visszatértek a zsidó vallásra.

A XI. század második felében a karaita aktivitás központja Ázsiából Európába helyeződött át. Már a XII. század kezdetén erős karaita közösségek voltak Déloroszországban, különösen a Krim vidéken. A XIV. század

végén Witold litván nagyherceg a Krim vidékéről egész községeket telepített át Litvániába, főleg Troki városába, amely a vilnai kormányzóság területén fekszik. Később a karaiták más litván városokba is letelepedtek és nagyrésztük Volhyniába és Galiciába vándorolt.

Oroszországban a karaiták jóval a zsidók elől nyerték el az emancipációt különösen, mert egyes karaita vezetők félig tudományosan, félig a néprege alapján azt állították,

hogy a karaiták még a zsidó szétszóródottság előtt már Oroszországban laktak. Egészen az utóbbi időkig a zsidók és a karaiták között meglehetősen feszült volt a viszony, ami különösen a zsidóságban uralkodó rabbi hatalom befolyása alatt keletkezett. A karaiták száma meglehetősen kicsiny, összesen 12—15 ezer karaitát tartanak nyilván, akik közül körülbelül tízezeren Oroszországban és Lengyelországban élnek.

Istálló lett a zsinagógákból, — rabbik és tanítók ezrei vértanuhalála zsidóságukért a szovjetparadicsomban

»Lépten-nyomon anyákat látni kis koporsóval karjukon Leningrad uccáin«

Mrs. Pevsner, ki az amerikai zsidóság megbízásából tanulmányozta a zsidók helyzetét a szovjetben, Budapestre érkezett és tapasztalatairól a következőkben számolt be:

Mrs. Pevsner Kaliforniából, Los Angelesből származik és vezetőszerepet visz az amerikai zsidók életében, mint a nagyon erős és befolyásos cionista nőszervezetek egyik vezére. Az amerikai zsidók küldték utra, azok az amerikai zsidók, akik még ma is, a gazdasági krízis dacára, évente több mint hétmillió dollárt küldenek Oroszországba az orosz zsidók rettenetes nyomorának enyhítésére. Az amerikai zsidók azt szeretnék tudni, hogy azok az igen nagy összegek, amelyet az évek során Oroszországban élő véreiknek juttattak, segítettek-e valamit?

— A szovjeturalom a hárommilliónyi orosz zsidóság szájából kivette a kenyeret. A gazdasági életről csaknem teljesen kikapcsolták a zsidókat, a kommunista szervezetek egyenlőtlenül a zsidó boltost, a mesterséges áldozatokkal kitenyészített nagyipar kúrta a kisiparost és így az orosz zsidóság kilenczted része alól ki lett rántva a gyékény. A szabad pályákon, ahol a kommunista gazdaságpolitika hatása kesébbé volt érezhető, az orosz zsidóknak alig egytizede talált elhelyezkedést. A többiek, mint „burzsoák”, leírhatatlan nyomorba jutottak. A fiatalok pedig átértegeződtek, munkások lettek, megbavákolztak a földműveléssel.

— Azt hiszi, hogy ezek meg tudnak élni, hogy el tudják tartani az öregeket?

Ehetetlen a kenyér

Mrs. Pevsner nevet. Furcsán, mintha sirni akarna.

— Igen. Két rubelt keres egy munkás naponta. Egy kiló kenyér pedig négy-öt rubelbe kerül. Különösen képzett munkások, hivatalnokok felviszik havi 120 rubelig, de egy kiló cukor 37 rubelbe kerül, egy liter tej 6—8 rubelbe és a ritkán kapható vaj kilója 45 rubel... Tessék ebből élni, családostól. Persze, kenyérgyegyre kap 400 gramm kómfekete kenyeret naponta, aki tagja a kommunista pártoknak. Megkóstoltam ezt a kenyeret, de lenyelni nem bírtam. És a legtöbbször ez sincs, vagy csak papíron van meg. Tehát a „szabad” piacon kell vásárolni. Borzasztó. A skorbut dühöng az éhez zsidók között. A gyermekhalandóság... Számokat nem tud senki, de Leningrad uccáin lépten-nyomon látni anyákat kis koporsóval karjukon. Már megszokták. Maguk viszik ki, maguk hantolják el gyermekeiket.

— Mi lett a híres zsidó földműves telepítvényekből?

— Midőn hal évvel ezelőtt látogattam meg Oroszországot, Biro-Bidzsánban még 33.000 zsidó paraszt volt, az idén már csak 6000. Azok is csak azért vannak még ott, mert nem tudnak egykönnyen erről a rettenetes helyről menekülni. A délkrajnai zsidó telepítvényeket 170.000 összetoborzott emberrel kezdték meg, ma már nyomuk sincs ezeknek a telepítvényeknek. Nem volt szabad ott templomot építeni, nem volt szabad héberül beszélni, nem volt szabad ünnepeket megülni — a zsidók megszokták. Jólékony amerikai zsidók egy csomó pénzt beleölték ezekbe a kolóniákba. Hiába. Éppugy mint annakidején az argentinai zsidó telepítvények, ezek is elpusztultak. A paraszt kell, hogy a földet szersse, amelyet megművel, hogy magáénak tudja a földet, a saját népe földjének, amelyen

a maga népi, nemzeti életét élheti. Ezért nem képzelhető el zsidó paraszt másutt, csak Palesztinában.

Istálló a zsinagógában

— Vannak még zsidó templomok Oroszországban?

— Majdnem mindet elvették a szovjethatóságok. Charkovban láttam egy szép, régi zsinagógát — most istálló, a katonaság lovai vannak benne. Moszkvában, ahol nagyon sok a zsidó, számuk közel 150.000, mindössze egy zsinagógát tarthattak meg. Ide persze nem férnek be a hívők. Titokban gyűlnek össze, lakásokban rögtönzött inaházakban, minden szombatn másrál, hogy rajtuk ne kapjanak. Igen szigorú büntetés jár az ilyen hatósági engedély nélküli imagyülekezeteken való részvételért. Az őszi nagy zsidó ünnepeket Leningrádban töltöttem. Az egyetlen zsidó templom, amelyet meghagytak, életveszélyesen zsúfolott volt és a templom körüli uccák feketélték az emberektől, akik legalább az imák egy foszlányát remélték meghallani. Ott volt az ifjúság is, amelyet már az iskolákban arra tanítanak, hogy a vallás babona és láttam fiatalembereket munkaszubonyban a templomban keservesen zokogni...

— És a gyermekek?

— Gyermekek? Nincsenek. Nem szabad őket héberül tanítani, nem szabad őket a népi ősi hagyományaira nevelni: szerencsétlen kis szovjetpolgárok. Eleinte titokban tanították a zsidók gyerekeiket. Egy sereg rabbit, tanítót ezért kivégeztek, deportáltak: ma nem mer senki semmit tenni. Solovkijban például több mint 6000 orosz cionistát tartanak évek óta fogságban. Palesztináról beszélni sem szabad. Hárommillió orosz zsidónak még csak beszélnie sem szabad szabadságáról...

Mrs. Pevsner nem akart többet mondani. Minek is? Elbucsuztam.

Jogerősen felmentette a tábla Glasner Akiba, cluji főrabbit

Cluj. — Ismeretes, hogy Glasner Akiba cluji főrabbi ellen két évvel ezelőtt megindult vesztegetési per a főrabbi felmentésével és rehabilitálásával végződött a törvényszék előtt. Az ügyész fellebbezése folytán került az ügy a cluji táblához, amely most már jogerősen felmentette a megrágalmazott főrabbit.

— A palesztinai kivándorlás a lengyel sejm előtt. Varsó. — A lengyel sejm költségvetési vitája során, midőn a szociál-politikai kérdések kerültek napirendre, dr. Rosmarin zsidópárti képviselő interpellációjában vázolta a lengyelországi zsidó tömegek rendkívüli nyomorát. Kivándorlásra semmi lehetőség nincs, jöhet az 1933-as évben kivándoroltak 90%-a zsidó volt. Míg 1932-ben csak 2375 zsidó ment ki Palesztinába, addig 1933-ban 9490-en vándoroltak ki certifikátok útján. A Palesztinába vándorolt zsidók tényleges száma azonban ennél sokkal nagyobb. A teherentelt országokba összesen 14.837 zsidó ment ki 1933-ban. A kormány azonban nem támogatja a zsidó kivándorlást sem erkölcsileg, sem anyagilag. A kormány legkevesebb 100 000 Zloty-t kell megszavazzon a hachsara-telepek céljaira, A varsói zsidó segélybizottság, amely a zsidó családok százait menti meg az éhhaláltól, semmi támogatást nem kap a kormánytól. Ugyanez áll a zsidó árvaházakra és egészségügyi intézményekre, amelyek kénytelenek lesznek működésüket beszüntetni a nyomorító viszonyok miatt, ha a kormány nem tér jobb belátásra. Emellett azonban az állami „Munkaalap” sem veszi tekintetbe a zsidó munkanélkülieket. Hubicki miniszter válaszolt dr. Rosmarin interpellációjára és kijelentette, hogy eddig is mindig tekintetbe vették a kisebbségi jóléti intézményeket, melyet a jövőben még intenzívebb támogatásban fognak részesíteni.

HETI GLOSSZÁK

Egy zsidó lap és a zsidó klubok

Létezik Erdélyben egy zsidó hetilap, amellyel nem szeretünk polemizálni. Ebben a lapban S. G. tollából megjelent a legutóbbi számban egy cikk, a — zsidó klubok ellen. Erre kell néhány sorban reflektálnunk. S. G. ur azt írja, hogy nem ortodox és nem illő, ha zsidók klubokba járnak. A kávéház — az más Mert bizony oda kell (sic!) járni a vallásos zsidóknak is, mert oda köli „üzlete” meg ottan kalapban is ihajja feketéjét. Valódi békebeli hipokritaság ez, az a gettomentális, amely most a régi gettoucák sarkát cserélte fel, az ugyanott „elterülő” kávéházzal, ahol lármásan és rendetlenül, „feketéznek” de amellett alsózik, rómizik és sakkozik, az jó vallásos zsidó polgártárs, aki „üzlet” címen szökik ugyan el feleségétől, de lényegében azért, mert jól érzi magát ezekben a füstös köpködőkben. Ezzel szemben a nem zsidó polgártársa, mint elmegy a kávéházak előtt enyhe undorral néz be a nagy tükröablakon, amint látja ott a sok zsidót és csodálkozással állapítja meg magában, hogy mennyi jólöltözött „munkanélküli” lebzsel ott.

Ezzel szemben mi nem akarunk a „klubok” fogadallan prókátorai lenni. Nem kapunk érte semmi elismerést. De tartozunk az igazságnak azzal, ha megmondjuk, hogy mégis csak szebb, jobb, intelligensebb és uribb dolog olyan zsidó klubokba járni, ahova nem lát be minden suszterinas és ahol szerényen, családi körben, egymás között, halkabb tónusban és hozzájuk méltóbb keretek között élhetjük azt a társadalmi életet, amelyet a zsidóság egy bizonyos rétege okvetlenül létezésüknek talál. Az más, ha S. G. ur azt mondaná gyereünk a házhamidrosokba, tanuljunk, éljünk egy teljesen visszavonult ortodox életet! Ez más, mert ez logikus és okos érvelés volna. De párhuzamot vonni a kávéházak és klubok között és a kávéházak javára „billenteni” a mérleget, ez naiv és furcsa beállítás, nem méltó S. G. urhoz. Vagy talán őt nem engedték be ezekbe a zsidó klubokba? Kár, mert hiszen akkor rem a kávéházaknak csinált volna ily fölösleges propagandát — a klubok tisztább atmoszférájával szemben.

Gibraltári zsidók

Akik ismerik a földrajzot, tudják, hogy mit jelent ez a meghatározás: Gibraltár. Jelenti az angol flottabázist, az angol világuralom legfőbb pontját. És hogy itt is vannak zsidók, ezt bizony nem sokan tudják, akik különben tisztában is vannak, — Gibraltár

jelentőségével. S nemcsak, hogy egyszerűen zsidók élnek ott, hanem még hozzá vallásos zsidók, szombatot tartó zsidók. Egy nemrégiben arra járt német zsidó nő írt róla egy külföldi lapban, hogy szombaton nem lehet pénzt beváltani, szombaton nem lehet semmit vásárolni mert — mert a zsidók üzletei zárva vannak. Gibraltárban, az angol legfőbb flottabázis helyén. És az ottani zsidóság éppen most építet új templomot magának, künn a kikötőben. Egy szép új monumentális templomot a régi helyett. A keresztény gibraltári lakosság nagyon becsüli a zsidókat és a lehető legjobb harmoniában élnek együtt. Egy ottani zsidóval is beszéltem a cikk írója, aki ki jelentette, hogy végtelenül sajnálja a németországi zsidókat, akik az új Hámán gonoszsága alatti, annyit kell szenvedjenek. A gibraltári zsidók minden szombaton imádkoznak azon, hogy az új Hámán elnyomatása minél előbb szűnjék meg. A beszélgetést azzal fejezte be: Salom to jou, and to all german Jews (Béke legyen velünk és az összes német zsidókkal!)

A német filmek

Számtalan megkeresés érkezett már hozzánk, hogy írjunk a német filmek bojkottja mellett. Amint figyeltük eddig az erdélyi mozgósínházak műsorait, úgy láttuk, hogy a Hitler uralom alatt készült filmeket mostanig nem hozták még be hozzánk. Arra pedig nincs okunk, hogy a németnyelvű, de Wienben vagy másutt készült filmek bojkottjára hívjuk fel a közönség figyelmét, mert nem szükséges, hogy oktatlanul megnyomorítsunk zsidó filmszínház tulajdonosokat és a szakma zsidó érdekeit.

Amint azonban értesültünk, több erdélyi mozgósínház tervbe vette, hogy hozni fognak Hitler-filmeket. Ezek ellen a legélesebb harcot fogjuk beindítani. Ha valamelyik filmes mégis előadna egy ilyen filmet, úgy akkor azt névszerűen kipellengérezzük majd és megírjuk, hogy a közönség bojkottálja őket.

Ezúttal felhívjuk olvasóink figyelmét, hogy kísérik figyelmen a műsorokat és ha úgy látnák, hogy birodalmi német filmet adnak valahol, hívják fel rá figyelmünket, hogy kellőképpen kommentálhassuk majd.

Egy oradeai fogorvos fia

Oradeán él egy rendkívül visszavonultan élő fogorvos, akiről nem felejtik el az oradeai cionisták, hogy akkor adott 10.000 leit önként a Keren Hűjessodnak, amikor még ilyen összegekről nem is álmodtak az erdélyi zsidóság körében. Mindenkor a legnagyobb figyelemmel kísérte a palesztinai építő munkát, dacára annak, hogy aktíve soha nem vett részt semmiben, még egy gyűlésre sem járt

el, csak a palesztinai irodalmat és híreket kísérte figyelemmel. Pedig nem is tudhatta, hogy valaha közelebbi nexusba fog jutni az országgal. Ugy látszik, hogy van a Sors keze által sokszor édes jutalom is. Példa erre éppen ez a derék orvos, akinek fia külföldön a „hoteltudományok” szakiskoláját végezte, hol 5-6 nyelvet tanult meg és a szakma titkait. Három évig próbált elhelyezkedni, de nem tudott. Végre gondolt egy merészet és kiment az új országba. November 27-én érkezett ki és 3 nap múlva már volt kitűnő állása egy karmel hegyi penzióban. Elragadtatót levelet írt haza. Boldog, hogy ott van, 9 fontot keres már havonta, becsülik tudását, intelligenciáját, rátermettségét és iskolázottságát. Boldog, hogy ott lehet, boldog, hogy dolgozhat, boldog, hogy olyan millióban élhet. Természetesen apja is megelégedett, mert látja fia szép boldogulását. Ime: itt a jutalma annak, ha valaki önzetlenül adott Palesztinának, amely valóban tejjel mézzel folyó Kanaán, ime, mily szépen fizeti az áldozatkészséget. Tanulságul szolgálhat.

Meghívót kaptam, de nem megyek el

A társadalmi formák be nem tartása — nagy bűn. Már főleg azok szemében, akik erre sokat adnak. Mondjuk, hogy én is sokat adok erre és ezért lapunk nyilvánossága előtt excuálom magam. A héten meghívó jött messzi Németorból. A lipcsei mintavásár vezetője hívt meg, hogy legyek szíves okvetlenül elmenni március 4-ére Leipzigba. Külön névszerűen hívt meg, mert voltam két ízben ott, akkoriban, amikor még „kellemesebb” atmoszféra volt Németországban. A meghívón még egy cédula is van ragasztva, amely azt mondja, hogy minden ellenkező híresztelés dacára, a 700 éve fennálló lipcsei Messe, most is nemzetközi. Elhisszük, hogy „eltűrik”, hogy a világ minden részéből elmelessenek a zsidó kereskedők és vegyenek német árut. Mi úgy hisszük, hogy nem fognak menni. Nem fogják elősegíteni Hitler-országának exportját és ezzel boldogulását. Én eleget teszek mindenesetre a társadalmi formák előírásának és ezúttal tisztelettel bejelentem, hogy nem megyek el Leipzigba. Sőt minden zsidót lebeszélünk erről. Zsidó ne menjen a mintavásárra. Még azok sem, akik az oradeai Kereskedők Lapját járatták és ott is olvassák a mintavásár meghívóját. Azért nem kell elmenni. Sőt, azért sem kell elmenni. A meghívó, a szászoknak szól. Csak a szászoknak. A zsidók maradjanak otthon. Ha utazni akarnak, miért pont Lipcsébe? Miért éppen Németországba? Határozzuk el unisono — nem megyünk el. Nem, nem, soha!

Idők változásai

Négy generáció végrendelete

Irta S. L. PEREZ

I.

Miután Reb Elieser, Ben Haikels fia át lépte az örökkévalóság küszöbét, feje alatt a következő tartalmu jegyzetet találták:

„Történjen akaratom szerint, hogy a fiaim az erdőbirtokomból egyenlő arányban részesedjenek.

Halálom után kerítést huzzanak a temető körül, a templom tetéje javíttassék meg.

A szent könyveimet Benjámin fiamra hagyom, aki még nőilen — Isten ajándékozzon számára hosszú életet — a többi fiaim és vejeim megkapták már imakönyveiket, amidőn a Chuppe alá mentek.

Feleségem — legyen hosszú az élete — gyermekeimtől továbbra is függetlenül éljen. Vehet maga mellé egy árvát, hogy ne érezze magát elhagyatva. Az ünnep alatt mondjon imát a kenyér és bor után.

Ettől eltekintve . . .

A végrendelet további sorait nem lehetett elolvasni. A jegyzet nyilván már akkor a párna alá lett téve, mikor a tinta rajta még nedves volt. Így azán csak egy elmosódott tintafolt maradt a fenti jegyzet után.

II.

Reb Benjámin, Ben Eliezer fia, már részletesebben rendelkezett halála után. Az örök-hagyó írás így kezdődött:

„Az én óram már ült és rövidesen visszaadom lelkemet a Teremtőnek, aki kölcsönadta számomra ezt, a földi életem tartamára. Az emberek reszketnek a neve hallatára és itélete előtt, mégis én félelem nélkül hagyom itt ezt a világot, mély hittel átitatva az Úr könyörületessége iránt. Remélem, hogy ő nem a törvény teljes szigorával fog engemet sújtani, hanem megfoghatatlan nagy könyörületle szerint. Mert meg vagyok győződve arról, hogy nem vagyok méltó Isten bizalmára, mert lelkem a földi élet ideje alatt nem maradt érintetlen és foitnélküli.”

Most elhaladunk a végrendelet további részletei fölött és rátérünk arra a részre, amely a gyermekeinek szól:

„Nem akarok földi életem munkásságáról beszélni, mert annak gyümölcse felett egyedül csak az Úr ítélhet. Semmit sem tartok magaménak, amit nem viszek magammal és — Isten látja lelkemet — minden sajnálkozás nélkül hagyok itt mindent. Nem is adok pontos utasításokat a vagyonom elosztásáról, mert meg vagyok győződve arról, hogy családom — éljenek sokáig — megértéssel és békeséggel intézik azt egymás között el. Azt kívánom a családom tagjaitól, hogy írjanak pontosan minden ingatlanomat és ingóságomat össze és a teljes érték együzletét adják a

szegények számára, nevemben és lelkem üdvéért. És ami ezután megmarad, annak kétfelét ugyancsak a szegények számára osztásuk ki saját nevükben.

A megmaradt tizedekből ezután vegyenek le még 3 százalékot és újra osztásuk ki a rászorultak között, mert könnyen lehetséges, hogy az előbbi számításokba valahol hiba, vagy tévedés csuszolt be. — Kikötöm azonban, hogy az említett 2 tizedet ne a rokonság között osztásuk széjjel, hanem idegenek között. Amit a rokonságnak akarnak adni, azt saját belátásukra bízom, de semmiesetre sem szabad azt az általam végrendelettel öszszegből adniuk.

Sírkövemre csak nevemet és bolgogult szentéletű atyám nevét írják fel.

És végül kérem fiaimat és vejeimet, hogy életüket ne a földi hívságokra áldozzák. Nem az a fontos, hogy minél nagyobb kereskedők legyenek, mert annál gazdagabbak lesznek, minél inkább elmélyülnek az isteni tanokba. Nagy súlyt helyezek arra, hogy mindennap legalább egy oldalt tanuljanak a Talmudból és egyszer egy évben keressenek fel egy szentéletű gaónt.

Az asszonyok is vegyenek legalább minden szombaton és ünnepnapon imakönyvet a kezükbe és halálom évfordulóján gyermekeim egész napon át tanuljanak. Az asszonyok pedig ezen a napon sok alimizsnát osszanak szét. A legfontosabb azonban az, hogy mindent csendben és feltűnés nélkül kell csinálni.”

A német zsidó gyermekek tragédiája

Berlin. A horogkeresztes bestiálításnak nincsenek fokozatai. A zsidó gyermekek ellen éppen olyan féktelen harcot folytat, mint a civilizált államokban a rablógyilkosok ellen. Nincs kímélet! A gyermekek is csatasorba vannak állítva és kiszolgáltatva el kell tünniük, minden megalázást, szégyent és arcuköpiést. A horogkeresztes örület vigyorogva szemléli gyermekáldozatainak szenvedéseit, de az áldozatok növekvő száma még további tettekre serkenti a barna legények terrorcsapatát.

Az iskolák állanak elsősorban ennek a gyermek-pogromnak szolgálatában. Minden szülőnek be kell szolgáltatni a gyermekeinek pontos leszármazásáról szóló okmányokat, hogy a tantestület megállapíthassa, kinek volt árja már a nagymamája. Aki pedig ilyen nagyszülőkkel nem dicsekedhetik, az el van ítélve a Harmadik Birodalomban.

A zsidó gyermekek a legtöbb iskolában — zsidó padba kell ülniük. A tanító így szólítja feleletre a zsidó gyermekeket: *Kohn zsidó, vagy Löwy zsidó leány állj fel!* A legfontosabb tantárgyak egyike természetesen a fajelmélet. A gyakorlat érdekében gyakran megtörténik, hogy a tanító kihív egy zsidó gyermeket a pódiumra és csipős megjegyzésekkel mutatja be az „árja” gyermekeknek a zsidó gyermek faji jellegzetességeit.

Az iskolai szünetek alatt a zsidó gyermek nem játszhat társaival, hanem céltáblájául kell szolgálnon a többiek gunyvetéseinek és kizárásainak. A tanító jegyzeteket diktál az iskolának a fajelméletből. Például: *„A zsidó nem csak alacsonyabbrendű faj, hanem még ennél is sokkal kevesebb. A zsidók csak vendégek Németországban és ti tudjátok, hogyan bánnak el a nem kívánatos vendégekkel. Azt mondják nekik, hogy nézzenek utána, hogy mielőbb tűnjenek el a szemünk elől.”* — Vagy: *„Marx Károly egy galíciai zsidó volt és ő alapította meg a szociáldemokrata pártot.”*

Az árja iskolás gyermekek legkedvesebb nótája: *„Wenn's Judenblut vom Messer spritzt, dann geht's nochmal so gut.”*

A német zsidó gyermekgeneráció örökre elpusztul, még ha életben is hagyja őket a barna bestiálítás.

III.

Miután Moritz Benditson (Benjamin legidősebb fia) elhagyta a földi élet küszöbét, lengyel nyelven a következő tartalmu végrendeletet hagyta hátra:

„Küldjenek Párisba azonnal egy táviratot és várjanak elföldelésemmel mindaddig, míg fiam meg nem érkezik. Tízezer rubelt hagyok a szegények egyesülete számára, azzal, hogy annak évi kamatait halálom évfordulóján a szegények között osszák ki.

Tízezer rubelt hagyok a kórházra, azzal a föltétellel, hogy az alapítvány nevemet viselje. Halálom évfordulóján sok alamizsnát osszának ki.

Minden Talmud Tóra Iskola számára megfelelő összeget kell küldeni de a melamedok és tanítványaik kíséretében el utolsó utamra. Fogadni kell egy jámboréletű zsidó embert, hogy kaddist mondjon utánam. Sirkövem külföldről legyen megrendelve és az általam már kiválasztott model alapján készüljön el. — A Chewra Kadischa minden évben kapjon egy megfelelő összeget, amelyért síromat gondos ápolásba részesítse.

A cég továbbra is „Benditsohn és Sohn” néven menjen. Ami a továbbiakat illeti...

A végrendelet további része az üzlettel kapcsolatos részletkérdéseket tárgyalja, amelyet nem tartunk fontosnak közölni.

IV.

„En Benditsohn fia, elmegyek ebből a világból, nem azért mert nem volt örömöm,

pelicióra a Népszövetséghez küldött válaszában többek között a következőket írja:

„Az iftleni nemzetiszocialisták által következetesen ügött zsidóellenes bojkott és üldözés olyan széles méreteket ölt, hogy a kormányzó bizottság állandóan az irányu pa naszok intézésével van elfoglalva. A bizottság

egy többek között kénytelen volt teljesíteni a zsidó hitközségek kérését, hogy a zsidó gyermekek számára külön iskolákat állítson fel. Pusztán az a tény, hogy a saar-vidéki zsidó közösségek, több évszázados emancipáció után, arra határozták el magukat, hogy gyermekeiket újra elkülönítik, elegendő annak méltatására, hogy valóban milyen méreteket öltött a nemzetiszocialisták terrormozgalma.”

Az arabok ramadani tüntetése csunya kudarcba fulladt

Az új haifai kikötő kicsinek bizonyul a meg-növekedett hajó-forgalom lebonyolítására.

Jeruzsálemi tudósítónk írja: Január 15-én hirdették az arab vezetők a nagy tüntetés megkezdését, amelyet a zsidó letelepülés ellen akartak megszervezni és világraszóló tüntetéseket inscenálni. Az Omár mecset a központi irányító hely, ahonnan a zsidó ellenes támadások kiindulnak. Összesen 4000 arab gyülekezett össze, bár sokszorosan többet vártak.

Reggel 8 órakor a mufti maga állott a tömeg élére és megkezdte a felvonulást, de alig néhány száz ember vett részt a tüntető menetben. Erős csendőri és katonai fedezet mellett vonultak végig a városban és szigorúan előírták, hogy meddig tarthat a tüntetés. Egy óra volt engedélyezve és semmiféle szónoklatnak nem volt szabad elhangzani. Az arab asszonyok egyáltalán nem vettek részt, mert szerintük az ilyen tüntetés nem ér semmit. A többi arab, akik csak imádkoztak, hazafelé mentek, hogy a negyven napos Ramadan ünnepet otthon töltsék. (Érdekes, hogy ebben a 40 napban, minden nap böjtölni kell és csak este szabad enni, báránnyal rizzsel. Még cigaretta is tiltott dolog!) Kétségtelen, hogy a tervezett demonstráció csődöt mondott. Talán az angol vezető körök sem voltak túlságosan elragadtatva a nagy csendtől, mert ők is szeretik egy kicsit élénkíteni az ellenléteket, mert ez a „kormányzás művészetéhez” tartozik.

Ezzel kapcsolatban meg kell jegyeznünk, hogy az angol kormányzó állandóan mindkét oldallal egyformán „szivélyes”. Példa erre, hogyha egy délelőtti zsidó koloniákat látogatja és elragadtatással nyilatkozik mindarról, amit ott lát, akkor délután bizonyára arab falvakban parolázik az arab parasztokkal. Ha délben a Suchnot vezetőivel beszél és ebéden vannak nála, akkor estére az arab exekutive tagjai hivatalosak vacsorára.

A bevándorlás megszigorítása még mindig nem enyhült. Csak az jöhet be akadálytalanul, akinek legalább 1000 font felmutatható vagyona van. A kormányzó most legújabbban azzal szigorította meg a bevándorlást, hogy aki felmutat 1000 fontot, annak 18 évnél idősebb hozzátartozója is tartozik külön bevándorlási engedélyt kérni. De a zsidó építési karás erre is gyönyörű választ ad. A napokban számos letelepülés történt olyanok részéről, akik 10.000 fontnál többet tudtak felmutatni. Sok vagyonos zsidó telepszik most le, akik új vállalkozásokat alapítanak. Ennek tudható be, hogy az ipar és kereskedelem nap mint nap újabb erőre kap és ez is faj az angoloknak. A haifai kikötő is már kicsinek bizonyul és Tel Aviv és Jaffa között újabb kikötő létesítése válik szükségessé.

— Súlyos ítéletek Lengyelországban az antiszemita izgatók ellen. Lodz. Az elmúlt napok során 3 nemzetiszocialista fiatalember állott a bíróság előtt, akik antiszemita röpcédulákat terjesztettek néhány hónappal ezelőtt. A röplapok a zsidók bojkottálására szólították fel a keresztény lakosokat. A bíróság a vádlottak közül 2-őt egy-egy évi fogházra ítélte, míg a harmadik vádlottat 8 havi börtönnel sújtotta. — Lodzi jelentés szerint az elmúlt vasárnap a rendőrség 20 antiszemita hulligánt vett őrizetbe, akik a déli korzó ideje alatt megtámadták a zsidó járókelőket. A tüntetőket azonnal bíróság elé állították, amely a következő ítéleteket hozta az előállított vádlottakra: — 3-at két-két havi börtönnel, 3-at egy-egy hónapra, 2-őt három heti, 8-at két heti, 2-őt hét napi, egy asszonyt 3 napi, míg egy másik asszonyt 1 napi szabadságvesztésre ítélte. Az elítéltek azonnal megkezdték a büntésük kiöltését,

vagy gondjaim lettek volna, hanem mert nem tudom többé elviselni tartalmatlanságát...

Az élet egy csodálatos gépezet. Minden keréknek meg van a maga rendeltetése és teljesíti is feladatát. Ha egy kerék elkopik, vagy használhatatlanná válik, megszűnik mozogni és megszűnik a gép része lenni: elsüllyed a semmibe...

Azért nem tudok tehát tovább élni, mert nekem a földön már semmi keresnivalóm nincs. Semmire sem vagyok többé használható, mert már lelétem azt az időt, amely számomra elő volt írva. Az élvezetek serlegét fenékiig ürítettem.

Sok mindenre megtanítottak, csak arra felejtettek el kioktatni, hogy miként kell élni, hogy ne pazaroljuk el életünket.

Nincs többé semmi a világon, amely lekötné, vagy visszatartana... Semmi sem hiányzik nekem, aminek valaha is értéke volt számomra, nekem minden magától hullt az ölemből, anélkül, hogy kezemet is utána nyújtottam volna. Minden fáradság, gond és megpróbáltatás elkerült...

Mindent, amit valaha megkívántam, az enyém volt. Az emberek ép úgy, mint az asszonyok...

Valamennyi körülhízelgett, de nem volt közöttük egyetlen igaz barátom sem. Az asszonyok elkényeztetettek, de egyik sem tudta nélkülözhetelenné tenni magát számomra...

Nagy örökség került atyámtól birtokomba és ez a vagyon gazdagodott és nagyobbo-

dott, anélkül, hogy a magam részéről ennek érdekében valamit is tettem volna... Ez a gazdagság olyan nagyra nőtt, hogy engemet is maga alá temetett. Hányszor kívántam szivből, hogy a munka nemes ritmusát csak egyszer is megismerjem... Ehelyett azonban az orvosok mozgást, sportot és szórakozást írtak fel számomra... csak nem azt, ami valójában hiányzott nekem: a normális élet és a kötelességtudás...

Számos országot végigjártam, de nem hagyoit egyik sem bennem vágyódást, számos vidéken voltam, de nem tudott egyik sem lekötöni. Folyékonyan beszélek több nyelvet, de egyik sem lett anyanyelvemmé... üres szavakat dobtam ki magamból, de nem éreztem egyikhez sem meleg kapcsolatot...

Ugy változtattam lakóhelyeimet, mint más ember a keztyűjét. Az egész világ az enyém volt és mégis semmim és senkim sem volt...

Mind értem volt... Barátaim kacagása és az asszonyok csókjai, sőt még az is, hogy más mondta el helyettem apám után a kaddist, minden, minden a Mammon karjaiba kerge-

teft... Hosszu ideje annak, hogy tulajdonképpen már megszűntem élni. Az élet bennem már csak utálatot kelt.

A ciankáll előltem fekszik az asztalon. Gondolnom kell e talán még valakire? Nem — mert én mindent és mindenkinek megfizet-

tem... — Jöjjön tehát az utolsó pohár, az utolsó halálos hörpintés...

מודעה לשומרי שבת

ב"ה

בנקודת ב"צ דפה ק"ק אורדיה ת"ו • עש"ק פ' יתרו י"ז שבט תרצ"ד לפ"ק

Oradea, 1934. február 2.

Kiadja

az Oradeai nemzeti alapon álló vallásos zsidó ifjuság

Zsidó Testvérek

Segítségük elő

vallásos

zsidó

ifjuságnak

ארץ ישראל

ban letelepülé-

sét.

Városházi óraszerint	Óra	Perc
זמן הנחת טלית ותפילין Tálisz és Tefilin felvételének ideje	7	—
סוף זמן קריאת שמע שחרית Reggeli Kriász-Semá végső ideje	9	45
זמן תפלת מנחה בחול Hétköznapi Mincha ima ideje	6	04
זמן הממתת המין Sólet beállításának ideje	4	13
זמן נעילת הניזות Üzletek bezárásának ideje	5	18
זמן הדלקת נרות Gyertyagyújtás ideje	5	23
זמן מנחה וקבלת שבת Istentisztelet kezdete	5	33
מוצאי שבת קודש Szombat kimenetele	6	22

Célkitűzésünk

a vallásos

zsidó állam

felépítése

ארץ ישראל

Ha nem személyesen vagyunk a szárnyas vágatásnál, akkor a szárnyas csak orih. schitonk jelzésével kóser. — Szárnyast-hogy a toll könnyen legyen fosztható — sokan a saktolás után vasalják vagy a kemencébe hevitik, az ilyen szárnyas tréfó. Solet כלי בתיך כלי dupla edénybe állítandó.

Zsidó Testvéreink!

Jelen kiadványunkra indító oka az, hogy lehetővé akarjuk tenni, az oradeai zsidóságnak a szombat beállításának és kimenetelének ismeretét és zavartalanul biztosítani akarjuk, hogy úgy mint a múltban a jövőben is gondoskodás történjen arról, hogy az pontosan minden oradeai zsidó házhoz kikézbessitve legyen.

Ezidejig mi, mindaddig míg az oradeai Besz Din adta ki a heti szombati értesítvényeket, mi azt megfelelő respektussal fogadtuk. Miután azonban ma eme jogot magának egy eddig a zsidó közelet működése terén ismeretlen ifjusági csoport igyekszik kisajátítani és félti, hogy igen sok zsidó házban eme kiadványokat nem fogják elfogadni, mi által zsidó testvéreink egy részét ez ama súlyos helyzetbe juthatják, hogy a szombat beállításának és kimenetelének idő pontját nem ismeri, ez bennünket arra kötelezett, hogy eme kiadványainkkal akadályozzuk mag azt, hogy zsidó testvéreink ne kövessék el a Chilul Sabesznek vétjét.

Mi hajlandók vagyunk ezen kiadványunktól a jövőben elállni, amennyiben a szombatot megjelenő értesítéseket továbbra is a régi rendszer szerint az oradeai ort. izr. Besz Dinje adja ki azzal a rendszerrel amint az a múltban is történt.

Addig is míg erre vonatkozólag megfelelő intézkedés történne, kérjük hithű zsidó testvéreinket fogadják szeretettel eme hétről hétre megjelenő kiadványunkat, amely minden koron pontosan utba igazítást fog adni a beálló szombat és ünnepnapjainkra vonatkozólag.

5694 Sevat 17.

Böbirchat Cion v'Jerusalajim
Brith Hanoar Hamizrachi
és Brith Trumpeldor, Oradea

Minden Keren Kayemet persely egy téglá a Zsidó állam felépítésénél! Ne legyen zsidó ház

Glanzer, Oradea

Keren Kayemet persely nélkül.

ל ע ם י ש ר א ל

ב"ה

Előadások a Mizrachiban

Szombat délelőt 11 órakor

Előadó: **Just József** ז"ל ש"ע א"ה

Szombat délután 4 órakor Talmud előadás

מסנת ראש השנה דף כ"ט

Előadó **Slomovits József**

Szombat reggel imádkozás kezdete
a MIZRACHIBAN 8-15-kor-

Vasárnap este 7 órakor Kultur est
a MIZRACHIBAN

Következő díjmentes héber tanfolyamok:

Hétfőn és csütörtökön haladóknak

Kedden és Szerdán kezdőknek

Látogassuk a Mizrachi előadásokat!

Felhívás zsidó hittestvéreinkhez

A Mizrachi szervezet nagy feladatra vállalkozott. Jelszava: Erec-Jisrael lám Jisrael ál pi Tórá t Jisrael. Ezt a jelszót a Galuthban élő minden zsidó testvérünk szívébe kell zárja. Cionért és a zsidó ország ujjaszületéséért való küzdelmünk össze kell legyen kötve egy erős akarattal, amely a zsidó élősforásához vezet bennünket, mert létünk alapja a szent Tóra, amelyből élünk és az a mi örök váru is. Ez a hatalmas igazság sajnos még nem hatolt népünk minden rétegének szívébe és nagy munka még előttünk, hogy előkészítsük a lelkeket, hogy minden országepítő tevékenység a Tóra és a tradíció szellemében történjen.

A mizrachi fennállása óta nagyon sokat tett ebben az irányban. A nevelési intézetek, amelyet Palestina különböző részében és kolóniáin létesített még más fontos és értékes művek, mint rabbik és meszők elhelyezése, templomok létesítése, mikvék alapítása ezeken a helyeken rendkívül kimélyítette valóságát. A zsidó vallásos munkások és chalucok ezrei tisztelettel vette meg a Tóra szellemében. Ez az út még hosszú, míg sikerülni fog nekünk Isten segítségével azt a nagymissziót, amelyet magunkra vállaltunk befejezni. A nagy és szent gondolat, a zsidó nép egysége, valamint a Tóra megerősítése és felvirágoztatása, nagy és erős akaratot igényelnek, hogy valósággá lehessenek.

Azzal fordulunk tehát hozzátok, hogy ne távolodjatok el tőlünk, ne hagyjátok el a Mizrachi szent munkáját, ébredjétek és jöjjetek mindnyájan velünk, a zsidó országépítés érdekében. Csak Isten és a ti segítségetekkel erősíthetjük meg munkánkat Erec Jisrael érdekében és csak ez válhat népünk és az örökkévalóság dicsőségére.

Abrahám Jicchok Hakohen Kook
jeruzsálemi főrabbi

Zsidók! Építsétek ki a német bojkottfrontot!

Ne vásároljatok oly árut, mely „made in

Germany“ felirattal van ellátva

Zsidó Anyák!

Gondoskodjatok gyermekeitek jövőjéről. Gondoljatok **Erec Jisraelre** arra az országra, ahol gyermekeitek megélhetést, jövőt és biztos elhelyezést találnak.

Gyertyagyújtásnál dobjatok **egy 1 leit** a **Keren Kayemet perselybe**

A Mizrachi ifjuság által fentartott munka nélküli akció az elmúlt héten több vagon fát osztott széjjel zsidó testvéreink között. A faosztás továbbra is folyamatban van.

Kérjük zsidó testvéreink támogatását, hogy minél több szegény zsidó testvéreink téli nyomorán enyhíthessünk!

Brith Hanoar Hamizrachi
Keren Ezra szekciója

Zsidó szülők! Gondoskodjatok gyermekeitek jövőjére, küldjétek szervezetünkbe!

HIREK

"Népünk" cikkeinek utánnyomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5694

Péntek: Sevat 17, február 2.

Szombat: Sevat 18, február 3.

Heti szidra: יתרו

Heti háftóra: בשנת מות המלך

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 4.50

gyertyagyújtás 4.55

Istentisztelet kezdete 5.00

Szombat befejezése 6.00

— A zágrábi etnográfiai múzeum zsidó alapítója meghalt. Salamon Berger, Középeuropa egyik legismertebb és legértékesebb etnográfiai muzeumának, a zágrábi múzeum alapítója 75 éves korában elhunyt. Berger egészen elhunytáig igazgatója volt az zágrábi múzeumnak, Csehszlovákiában született, de még fiatal éveiben Szerbiában telepedett le. Nagy szorgalommal gyűjtötte a paraszti háziipar termékeit és a népviseleteket, amelyet teljes egészében a zágrábi múzeumnak ajándékozott. Több könyve jelent meg a nemzeti népviselet fejlődéséről.

— Ausztrália nem akar helyet adni a német zsidóságnak. Melbourne. Melech Rawitsch, az ismert zsidó költő, a Jidis Pen-Club titkára ausztráliai átutazása során memorandumot intézett a kormányhoz, amelyben azt a javaslatot terjeszti elő, hogy Ausztrália kormánya tegye lehetővé 30.000 német zsidónak letelepedését, akik Ausztrália északi részein alkalmas terítoriumot találnának. A szövetségi kormány Melech Rawitsch javaslatára azt a választ adta, hogy nem szándékozik egyelőre a bevándorlási intézkedéseit megváltoztatni, különösen pedig nem akarja, hogy a német zsidóság tömeges ausztráliai letelepedésével Nagybritánia és Németország közötti viszonyt feszülte tegye. Egyébként is — fejezte be végül a szövetségi kormány választát — Ausztrália munkásviszonyainak szempontjából sem kívánatos egy tömeges bevándorlás.

6 havi fogházra ítélt a lengyel bíróság két revizionistát. Varsó. Megirtuk, hogy a múlt év novemberében a cionista revizionisták Varsó uccáin nagyszabású tüntető demonstrációt rendeztek az angol követség előtt, a palesztinai kormány bevándorláskorlátozó intézkedései miatt. A tüntetés során a konzulátus ablakait kövekkel ostromolták meg, úgy hogy valamenyi darabokra tört. A rendőrség két fiatalembert vett őrizetbe Baruch Milew-ki és Jecheskiel Kaczynski szeméjében, akiket 5 heti vizsgálati fogság után kaució ellenében szabadlábra helyezett a vizsgálóbíró. A varsói törvényszék a napokban tárgyalta a két revizionista fiatalember ügyét és azokat 6-6 havi fogházra ítélte.

— Figyelem! A bucuresti-i elismert Groszman féle kóser vendéglő volt tulajdonosa Constanjában Str. Traian 15 alatt kóser vendéglőt nyitott.

— Keresztényszociálista antisemitizmusok Bécsben. Bécs. Az az és és harc, amelyet a Dollfuss kormány a nemzetiszociálista propaganda ellen folytat, nem akadályozza a kormány lapjait abban, hogy a zsidók ellen szintén erőteljesen izgassanak. A német és a keresztényszociálista lapok ismét az ügyvédi praxis zsidólanítását követelik Ausztriában. — A kormány hivatalosa a "Reichpost" is szimpátiával kíséri a keresztényszociálisták ezen követelését. Jellemző, hogy a szövetségi kormány 1934 es költségvetésében a katolikus egyház részére 14,645 000 silling és az evangélikus egyház számára 566 000 silling állami szubvenciót szavazott meg, míg a zsidó egyházat fel sem vette költségelőirányzatában, annak dacára, hogy alkotmányosan és a békeszerződés értelmében erre köteles volna.

A varsói Aguda konferencia határozatai

Az agudista ifjuság tiltakozása.

Varsó. — A lengyelországi Agudasz Jiszroel országos konferenciája, amely az elmúlt hetekben ülésezett Varsóban, egész sor határozatot hozott a galuthi és palesztinai munka tekintetében. Ami a galuthi munka irányvonalát illeti, a konferencia elhatározta, hogy a zsidó világkongresszuson nem képviselteti magát, ellenben a német zsidók segélyakciójában részt vesz. Ennél a határozatnál az Aguda kimondta a bojkottot a német árukra. A konferencia palesztinai határozata kimondja egy 1.000.000 Zlyotis alap megteremtésének beindítását a Keren Hajschuw (orth. telepítési alap) céljaira, egy orth. munkásszervezet alapítását és egy héber napilap kiadását Jeruzsálemben. Ezenkívül módját ejtik, hogy az arabokkal való megértés útját is egyengessék.

A varsói Aguda konferencián az Aguda munkásifjuság és az ifju nemzedék képviselői igen éles támadásokat intéztek az idősebb vezetőség ellen, mert ezek nem kezelik elég intenzíven a Palesztina munkát és az aguda munkásság követeléseivel keveset foglalkoznak. Az Aguda munkásifjuság vezetője Leib From az orthodox munkások és alkalmazottak szomorú szociális viszonyait ismerteti és kijelenti, hogy számos olyan esetről van tudomása, hogy orthodox gyárosok és vállalkozók is üzemben tartják műhelyeiket szombaton azon a címen, hogy keresztény munkásokat foglalkoztatnak. A vallásos érzelmű munkásság természetesen el kell kerülje az ilyenvállalatokat. Egy ismert chasszid gyáros, elbocsájtotta egyik zsidó munkását, aki megtagadta Jomkipurkor a szolgálatot. Így maguk a chasszid vállalkozók taszítják a zsidó munkásokat a radikális táborba. A szónok azzal zárta beszédét, hogy minden helységben bizottságokat kell alakítani, hogy kényszerítsék a chasszid vállalkozókat vallásos munkások és alkalmazottak foglalkoztatására. Azok viszont, akik ezt megtagadják semmilyen tisztviselési állást nem foglalhatnak el az orthodox zsidó közéletben.

Itt említjük meg, hogy az Aguda világ-szervezet központja közölte a Jeruzsálemi testvérszervezetével, hogy a nyárra tervezett Aguda konferenciát nem tartják meg Jeruzsálemben. A központ határozata értelmében a konferenciát egy későbbi időpontban Palesztinán kívül tartják meg.

— Veszélyben van a Haffkine-jesiva alapítvány. Páris. — A Franciaországban elhunyt világhíres zsidó tudós, Prof. Haffkine, aki eredményesen harcolt az indiai pestis és lepra ellen, mint ismeretes félmillió dolláros alapítványt létesített a jesivák támogatására, amelyből elsősorban a kelet-európai jesivák részesültek. A francia kormány a közelmúlt napokban eddig még ismeretlen okokból, zár alá helyezte a hagyományt, úgy, hogy lehetetlenné vált a jesivák támogatására előirányzott összeg kifizetése. A hagyomány zár alá helyezése érzékenyen érinti az ikloidi, sighet, viseul-de-sus-i és vizsnitzi jesivákat is, amelyek eddig szintén részesültek a Haffkine-jesivaalapítvány támogatásában.

— Péter-Király erdő Palesztinában. Zágrábból jelentik: Sándor jugoszláv királyt Zágrábban egy zsidó küldöttség kereste fel, melynek tagjai dr. Markom Bauer, a Zsidó Nemzeti Alap elnöke, dr. Marko Horn a jugoszláv cionista szövetség alelnöke és Hugó Kohn az izr. hitközség elnöke voltak. A küldöttség Sándor királynak egy diplomát nyújtott át, amely Palesztinában a Gimegarú dombon Péter király nevére felavított erdősegről szólt. A Péter király erdő 1927-től 1930 ig lett ültetve és 12 000 fát tartalmaz. — A diplomát a Jeruzsálemi művészeti akadémia készítette rendkívül művészi kiállításban, ezüst foglalattal. A külső oldalon elefántcsontba Palesztina földrajzi térképe van csiszolva, amelyen Jeruzsálemet egy tűzvörös rubinkő és a Péter-király erdőt egy nagy zöld smaragd jelöli meg. A diploma fedelén ezüsből egy művészi kivitelű korona van. Az egész műalkotás egy ébenfa dobozba van zárva. A diploma

a 12 zsidó törzs szimbolikus rajzát foglalja magában és alattuk a következő szöveg olvasható: „Jugoszlávia zsidósága alapította ezen erdőt Péter-király emlékezetére, a Keren Kajemeth földjén, Palesztinában a Jezreel völgyében.“ Sándor király rendkívül szívéllyel fogadta a zsidó küldöttséget és köszönettel vette át az értékes diplomát.

— A Hildesheimer-féle rabbiszeminárium mégse megy Palesztinába. A németországi Aguda vezetői levelet írtak Jeruzsálembé, amelyben közlik, hogy a Hildesheimer-féle rabbiszemináriumot nem telepítik ki az Erebebe, de viszont azt a felmerült tervet sem találták jelenleg keresztülvihetőnek, mely szerint azt Zürichbe vigyék. Egyelőre Berlinben marad, mert így kívánja ezt az Aguda anyagi érdeke. Ez nem végső határozat — amint Jeruzsálemi tudósítónk írja — csak egyelőre így történt a döntés.

— A haifai harcok vilnai visszhangja. Varsó. A Brith Trumpeldor és a Brith Hechajal egyenruhás tagjai a varsói Hajnt jelentése szerint az elmúlt napokban este 10 órakor megtámadták a vilnai Hechaluz helyiségét, amelyet kövekkel ostromoltak meg. Az épület összes 80 ablaküvegét összetözték. A rombolás közben a revizionista fiatal emberek ezt kiáltották: „Ez a válasz a haifai eseményekre!“ A helyiségből kiözönlő chaluzok a Brith Trumpeldoristák között közelharc fejlődött ki, amelynek során súlyosan megsebesültek: Jakob Gordon, Josef Magun, Tobia Edelstein, Elieser Wannik, Salman Gar Klein chalucok, valamint Klein Jante és Channa Katz chalucák. Ezenkívül több érdektelen járókelő is megsérült. A kivéznyelt rendőrség 3 revizionista fiatalembert vett őrizetbe.

כשר

A „Moskovits-féle“ kiváló hajtőerejű élesztő és „Franzomalt“ süítő malátakivonat minősége minden versenykészítményt felülmúl.

Moskovits Ipartelepek r. 1.
ORADEA.

„FERRUM“

vaskereskedelmi
részvénytársaság

ORADEA, Piața Mihai Viteazul 4/a
Telefon: 9-73.

Legelőszőbb bevásárlási forrás:
Vasárunkban, zománcozott lemez-
edény. Háztartási cikkek. Vizve-
zeték-felszerelések.

Kérjen árjegyzéket!

Utazók! Vidékiek!

Ugy étkezhetsz, mint otthon a

BERKOVITSNÉ

orth. kóser vendéglőben, Oradea N. Iorga-u. 19.
Utazóknak 10% kedvezmény

Művészi perzsaszőnyegek, szövött gobelinék,
külföldi fonalak

Schulhof Emilné

„Orient“ Szövőművészeti iskola

Oradea, Str. Episcopul Ciorogariu No. 17.
Vidéki rendelések utánvéttel gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

— Befejezték az Arlosoroff elleni merénylet vizsgálatát. *Jaffa.* — Bodilly bíró, aki az Arlosoroff elleni merénylet ügyében a vizsgálatot vezette, a sajtó képviselőinek kijelentette, hogy január végén befejezi Stawsky, Rosenblatt és Achi Meir ellen folytatott vizsgálatot. A merénylet ügyében a vizsgálat egyébként 7 hónapja tart már, mert 1933. június 20-án vette kezdetét a vizsgálat.

— **Botrány az emigráns segélyszervezet ügyében.** Genfben jelentik: A genfi szocialista napilap a „Le Travail” vezetőhelyesen támadja a Lausanneban működő nemzetközi segélyszervezetet. A lap mindenekelőtt azt a szellemet támadja, ahogyan az egyes államok a segélyszervezet munkájában részt vesznek. Példának Svájcot említi, amely a nemzetközi segélyszervezetbe dr. Rotmundot delegálta, aki az idegen rendőrség főnöke. Világos, hogy az ilyen emberek „természetes ellenségei” az emigráns bevándorlásnak. A „Le Travail” ezután a segélyszervezet által felelősséget vállaló adminisztrációs költségeket támadja élesen. Kimutatja, hogy a segélyszervezet főbiztosának évi 60 000 svájci frank fizetése van, plusz 20 000 frank reprezentációs kiadások. A főtitkár 30 000 sv. frank fizetést kap, míg két másik főosztályvezető 20 000 sv. frankot. A lausannei segélyszervezet évi büdzséje a lap jelentése szerint 342 000 svájci frank. A „Le Travail” botrányosnak minősíti ezeket az állapotokat és felhívja a zsidó magánsegélyszervezeteket, hogy a jövőben ne járuljanak hozzá a lausannei intézet horribilis költségeihez.

— **A zsidók és a kisebbségi kongresszus közötti konfliktus.** Mint ismeretes, az elmúlt évben megtartott kisebbségi kongresszuson a zsidó delegáció és a kongresszus elnöksége között konfliktus keletkezett, amely oda vezetett, hogy a zsidó delegátusok elhagyták a kongresszust. A konfliktus oka az volt, hogy az elnökség levette napirendről a német delegáció nyomása alatt a német zsidóság üldözésének kérdését. Bécsi jelentések szerint a napokban a kisebbségi kongresszus végrehajtóbizottsága ott ülést tartott és meleg szavakkal emlékeztek meg az időközben elhunyt Leo Motzkinról, aki a zsidó delegációnak hosszú évek óta vezetője volt. A jelenleg Genfben időző dr. Ammende, a kongresszus főtitkára kijelentette, hogy a végrehajtóbizottság jelenlegi ülésére írásban hívta meg, kimagyarázó sorok kíséretében, az összes zsidó delegátusokat. Amint az ITA képviselője jelenti, február második felében dr. N. Goldmann, a Comité Delegations Juives elnökének elnöklése alatt a zsidó kisebbségek képviselői tanácskozást fognak tartani, amelyen véglegesen állást foglalnak a kisebbségi kongresszus-al szemben való további magatartásuk fölött.

— **A franciaországi segélyakció.** Páris. A keleti zsidó hitközségek franciaországi képviselői Párisban konferenciát tartottak, amelyen elhatározták, hogy felhívást intéznek a Franciaországban élő keleti zsidó hitközségekhez egymillió frank segélyalap felhozása érdekében a német menekültek számára. Robert Rothschild báró közölte, hogy a franciaországi zsidóság eddig kilencmillió frankot hozott fel a német zsidóság támogatására. A francia segélybizottság 2073 zsidó menekültől gondoskodik. 800 menekült bakkokban él. — A strassburgi segélybizottság irodájába ismeretlen tettesek, nyilván horogkeresztesek, behatoltak és ellopták a nyilvánbirtartott német menekültek névsorát.

— **Jugoszláviai előfizetőink figyelmébe!** Közöljük a jugoszláviai előfizetőinkkel és olvasóinkkal, hogy kiadóhivatali megbízottunk, *Lebovits Jakob ur*, a közeli napokban Jugoszláviába érkezik, hogy ott számunkra előfizetői és inkasszó munkát végezzen. Kérjük előfizetőinket és olvasóinkat, hogy őt munkájában támogatni szíveskedjenek.

Schwartz Vera énekesnő — Hitler kegyeibe férközött

Schwartz Vera asszony, az ismert bécsi zsidó operaénekesnő, jelenleg előadó turnén van Jugoszláviában. Ami Schwartz Vera művészi teljesítményeit illeti, az ellen senkinek sem lehet kifogása és Jugoszlávia zsidó közönsége meg is tölti esténként a koncerttermeket. Ami azonban Schwartz Vera egyéb dolgaira vonatkozik, az annál felháborítóbb. A zsidó énekesnő ugyanis Hitler színe előtt szintén elismerést nyert, noha nagymamája, sőt ő maga sem tud árja szárnazást felmutatni. Schwartz Vera engedélyt nyert, hogy a berlini közönség előtt is fellépjen és a nácioknak ez nagylelkű kegye nyilván teljesen levette lábáról a zsidó operaénekesnőt. A zsidó „Morgenblatt” tudósítójának nyilatkozatát is adott berlini turnéjáról, habár ez nem volt valami küönösebb erkölcsi fényt Schwartz Vera asszonyra. A zsidó énekesnő többek között a következőket mondotta a sajtó tudósítójának szíri szóra tollba:

„Németországban még ma is számos külföldi művész lép fel, természetesen nem árják is. Egyébként is a német színházi élet nem ment át nagyobb változásokon. Minden úgy van ma is, mint volt régen.”

Schwartz Vera asszony tehát nemcsak hazudott, hanem ezzel a nyilatkozatával brutális támadást intézett a zsidó és német művészek legkiválóbbjai ellen, akik kénytelenek voltak a barbár horogkeresztes üldözés elől elmenekülni. Schwartz Vera zsidó operaénekesnő igazolta a náci terrort és infámis módon meghamisította a történelmi igazságot, amiképpen kijelentette, hogy: Minden úgy van ma is, mint volt régen. A 600 000 német zsidó martíruma, az internálótáborok milliónyi szenvedése meg sem történt, ez mind mese és rágalom és a zsidó újságírók „rémhírterjesztése”.

A litván rabbi-konferencia az Aguda és Mizrachi együttműködéséért

Kaunas. — A Kaunasban üléselő litván rabbi-konferencia kimondta a vallásos zsidóság politikai pártállásra való tekintet nélküli egységfrontjának szükségességét. Egy bizottság alakult, amely e célból összeköttetésbe lép a Mizrachi szervezettel. A rabbi-konferencia egyik határozata kimondja, hogy Palesztina a zsidóság megmentésének egyetlen uja, ezért tehát a konferencia felhívja a Mizrachit és az Agudát a közös együttműködésre a vallásos Palesztina megteremtése érdekében. Egy további határozat tiltakozását fejezi ki a Litvániában újabban megindult antiszemita hullámmal szemben, amely veszélyezteti a litván zsidóság gazdasági létét és existenciáját. A litván rabbi kongresszus határozatai a vallásos zsidóság körében nagy feltűnést keltettek és élénken kommentálják azt úgy az Aguda, mint a Mizrachi szervezet vezető politikusai.

Egy rabbi — Hitler szolgálatában

Bécs. A bécsi zsidóság között egy röpcédula van forgalomba, amelyet egy J. M. Mortenfeld nevű zsidó rabbi bocsájtott ki az „ausztriai zsidó testvéreikhez”. A röpiratban a rabbi a németországi zsidó viszonyokról ír és kijelenti, hogy a német zsidóság helyzete teljesen konszolidált és neki, mint a vallásos német zsidóság egyik vezetőjének, kötelessége felvilágosítani a külföldi hitestvéreit, hogy a német zsidóságnak legjobban a külföldön élő zsidók gazdasági bojkottja árt. Hagyanak

fel tehát a bojkottal és akkor a legcsekélyebb bántódása sem lesz a német zsidóknak.

Mortenfeld Rabbí, aki ezidőszerint Hitler megbízásából teljesít szolgálatot, mint breszlui főrabbi írja alá magát a röpiratban. Nem érdektelen tehát rámutatni arra, hogy ki is tulajdonképpen ez a Mortenfeld, aki olyan nagy szíven viseli a német gazdasági érdekeket. Mortenfeld Kowocha (Lengyelország) született és Breszlauban sohasem volt hitközségi rabbi, mindössze egy klauzzal rendelkező. Bécsbe a múlt év július 20-án érkezett, amikor is jegyzőkönyvileg kijelentette, hogy életveszedelemben volt Németországban, azért menekült el onnan. A röpiratban a rabbi bőszesen osztogatja önmaga számára a címeiket, így például kiderül, hogy a mironi tudista főiskola elnöke is. Ebből mindössze annyi igaz, hogy már hosszabb idő óta ki szeretne menni Palesztinába, egy jó zsidó rabbi-állásba, azonban kísérletei mindeddig eredménytelenek maradtak. Az ausztriai zsidóság között nem vert tehát nagy port fel Mortenfeld rabbi röpirata, mert mullja közönséget. Sokkal inkább nemzsidó körökben perfraktálják élénken a rabbi árulását, aki minden bizonytalansággal csengő márkáért adta el hitét, népét és meggyőződését a horogkeresztes uraknak.

Feloszlatták a chuszi orth. hitközség vezetőségét

Chuszt. — A chuszi főrabbi-választás ügyében a napokban döntő jelentőségű változás állott be. Az ungvári Országos Iroda egy dekrétummal feloszlatta az eddigi vezetőséget, amelynek élén Eisenkovits Dávid hitközségi elnök és Lázárovits Samu állottak. A feloszlalt vezetőség helyére egy 17 tagú provizoriumot nevezett ki az Országos Iroda Guttman E. elnöke mellett. A provizorium feladata az, hogy szanálja a hitközség súlyos anyagi helyzetét és levezesse az új főrabbi-választást. A kinevezés következtében természetesen a Chamische Asser b. Schwat-ra kifizűzött harmadik főrabbi-választás időpontja elhalasztódott. A kinevezett ideiglenes vezetőség döntő többsége Grünwald ungvári főrabbi híveiből és a nemzeti zsidóság képviselőiből áll.

Hír szerint az ellenpárt az Országos Iroda dekrétumára rituális represszáliákkal fog élni (a schita használatának megtagadása, stb.) amennyiben a jelenlegi állapot mielőbb véget nem ér. (I. B. T.)

— **A Népszövetség választ követel Németországtól a felszülézi petícióra.** *Genf.* A felszülézi Prászka zsidó hitközség petíciója, amely a német-szülézi viszonyokról tartalmaz a kormányhatóságok ellen vádakat, már hosszabb idő óta fekszik egy 3 tagú népszövetségi bizottság előtt, amely Olaszország, Ausztrália és Panama képviselőiből áll. Németország, mint ismeretes, a bizottság felszólítása ellenére, nem tette meg a petícióra jogosult megjegyzéseit a megadott utolsó terminusig. A hármás bizottság felkérte a népszövetségi főtitkárságot, hogy írásban kérje ismét Németország választ a petícióra, mert ellenesében ezek nélkül kell megtartania a petíció fölött a tárgyalásokat. A petíció tárgyalására minden valószínűség szerint májusban kerül csak sor.

Hirdessen a „NÉPÜNK”-ben.

Fertőzéstől óvja
bőrét táplálja

Szt. László fertőtlenítő
toilet szappan

A nemzetközi horogkereszt

Aki a Hitler mozgalmat az elmúlt korok antiszemita irányával akarja azonosítani, az súlyos történelmi tévedést követ el. Igaz ugyan, hogy voltak akkor is véres pogromok, súlyos antiszemita terroraktsók, amelyek elemi katasztrófát jelentettek a zsidó tömegek számára, de alapjában különböztek a horogkeresztes mozgalomtól abban, hogy nem léptek túl az ország határait, hogy szeparáltak maradtak és az orosz, vagy lengyelországi zsidóság tragédiája nem hatott vissza a holland, vagy az amerikai zsidóság életére. — A horogkereszt azonban nemzetközi. Nem állt meg Németország határain belül, hanem példát mutat és terjeszkedik a világ minden részében.

Görögország

Az athéni és szaloniki-i görög sajtó közli, hogy a hatóságok leleplezték egy titkosan működő német nemzetiszocialista szervezetet, amely együttműködött a görög royalistákkal. A titkos szövetségnek a célja az volt, hogy Görögországban is előkészítsék a talajt egy monarchista Hitler diktatúra számára. A vezető görög lapok megírják azt is, hogy nem kevesebb, mint 10 millió drachnál utalt ki a német horogkeresztes kormány a görögországi nemzetiszocialista propaganda céljaira. Követelik Kurdorfer német náci-vezér kiutasítását, aki Görögországban nyílt agtációt fejt ki a nemzetiszocialista-diktatúra érdekében. A nemzeti szocialisták — írja a görög sajtó — korrumpáltak a görög lapok nagy részét. A görög szocialista mozgalom természetesen, a német szervezethez hasonlóan, kimondottan antiszemita jelleggel bír.

Távol Kelet

Az orosz szovjet uralma elől Mandzsuriában menekült fehérgárdisták, akik már évek óta erőteljes antiszemita propagandát fejtenek ki felvették az összeköttetést a német nemzetiszocialistákkal, akikől anyagi támogatást kapnak.

Az orosz fehérgárdisták az antiszemita terrort az utóbbi időkben, mióta egyébként is zavaros viszonyok uralkodnak Mandzsuriában, megerősítették — és elérték, hogy Jakob Kabalkin, a charbini börze zsidó elnöke, vezető nagyiparos, aki már hosszú évek óta tölti be ezt a tisztjét, lemondott hivataláról. Az a kevés német zsidó, aki Távolkeletre menekült, a fehérgárdisták részéről állandó üldözésben részesülnek és fenyegető leveleket kapnak, amelyben halállal fenyegetik meg őket. Ezzel szemben a gazdasági bojkott Németország ellen Mandzsuriában egyre nagyobb mérvet ölt. A zsidó kereskedők minden összeköttetést megszakítottak a német cégekkel. Stimens-Schuckert német cég emiatt szükségét látta, hogy a központi irodáját Charbinből Honkong-ba helyezze át.

Svájc

A Zürichben megjelenő „Reichsdeutsche“ németnyelvű organum teljesen a német nemzetiszocialisták szolgálatában áll és nemcsak a „Reichdeutsch“-ok között fejt ki propagandát, hanem a svájciak között is. A lap képeket közöl meggyilkolt nemzetiszocialistákról, majd leközi a volt berlini szovjetkövet fényképét is, azzal, hogy a zsidó szovjetkövet volt a felbujtó. A horogkeresztes sajtó legutóbb a zürichi nemzetiszocialista szervezet alapításáról emlékezett, meg amelyen a német követen kívül megjelent és beszédet mondott Klotzel a svájci propaganda vezetője és dr. Karer Luzerni plébános is.

— Döntött a Din-Tóra a cluji szefard hitközség tisztviselőinek fizetelészállítási ügyében. Megírtuk, hogy a cluji szefard hitközség és alkalmazottai között vitás kérdések merültek fel, mivel a hitközségi vezetőség a súlyos viszonyokra való tekintettel 20%-os fizetési redukción fogantositott a rabbi, dajan és sakter illetményeiből. A Beszdin a napokban ült össze Künsztlicher Hers sibiui szefard főrabbi elnökletével, valamint Gross Zalmen ruscovai és Leb sigehei rabbik részvétele mellett. A Dintóra döntése során tekintetbe vette a hitközség rendkívül súlyos gazdasági helyzetét és törlesztési kötelezettségeit és a hitközségi tisztviselők kérését csak részben honorálta, amennyiben hozzájárult a fizetés redukciónhoz, csupán a 20%-os levonás helyett 15%-os redukción állapított meg.

Szövet különlegességek elismerten a legjobbak legolcsóbbak !!

Szolid kiszolgálás!

Havas & Grünfeld
Engross
Endetail
posztó és béléssaruk
gyári lerakata
ORADEA,
Str. Avram Iancu 8.

MOZI

Teatrul Heyman Szinkör:

PENTEK: Napsugaras szerelem, Gusztav Fröhlich és Anabella

Filmpalace:

PENTEK: Alexandra nagyhercegnő, Jeritz Mária Szőke Szakáll és Leó Slezák.

— Megválasztották a cluji Kishitelbank és Takarékpénztár igazgatóját. A cluji Kishitelbank és Takarékpénztár igazgatósága gyűlést tartott, amelyen megtárgyalta a bank igazgatói állására beérkezett ajánlatokat. Az igazgatóság Hermann Samut választotta meg a Kishitelbank igazgatójává.

Az oradeai Brith Hanoar Hamizrachi folyó hó 4-én vasárnap este 7 órakor kulturesélyt rendez az Ullmann patotában lévő saját helyiségében (P. Mihai Viteazul 11/a), amelyre tisztelettel meghívja az érdeklődő közönséget. A kulturesélyt előadásai mindenkire mély hatást fognak gyakorolni.

SZEGFÜ-cég vezetője MOCSÁRI

Írógépjavitó műhely

Bulev. Regele Ferdinand Telefon 693.

Bejárát a Pro Patria könyvkereskedésen keresztül.

Sokszorosítás, bármilyen írógépelés, mindenféle írógép-kellékek.

Eladok, veszek és cserélek!

BORGOS

Kelmefestét, vegytisztítást vállalom!

Férfi és női ruhák szépen és olcsón végeztetek!

Fehérnemű és gallértisztítást is vállalom!

Bazárépület — Színházoldal
Fiók-felvétel Holdas-templommal szemben, Piața Unirii 16.

Öltönyt, felöltőt és télikabátot eredeti angol szövetből

Öltöny **3000 Leitől,**

Felöltő vagy átmeneti kabát **3000 Leitől**

Télikabát **3000 Leitől**

Hackmayer uri-szabó

Oradea, Regina Maria 3
(villamos megálló)

Gondoskodjék öreg napjairól és időelőtti munkaképtelenség esetére!

Ezt könnyen megteheti, ha jövedelméhez mért **havi fizetések** ellenében

Járadékkal kapcsolatos

NYUGDIJBIZTOSÍTÁST

köti nálunk.

KÜLÖNLEGES ELŐNYÖK:

1. Orvosi vizsgálat nem szükséges, csupán 2 évi várakozási idő.
2. Baleset által okozott rokkantság esetén várakozási idő sincsen.
3. Kényelmes fizetések havi díjrészekben.
4. Vásárolhat biztosítási éveket kedvező feltételekkel.
5. Megtámadhatatlan a biztosítás egy évi fennállás után.
6. Nem vesz el a pénze akkor sem, ha csak egy évi díjat fizetett.
7. Megszakíthatja és újból felveheti a díjfizetést (pl. rossz üzletmenetnél és állástalanság esetén, stb.)
8. Visszavásárolható vagy kölcsönrel terhelhető kedvező feltételekkel 3 évi díj fizetése után.
9. Tőkésítés kedvező feltételekkel.

Minél előbb kezd meg, annál jobban értékesítheti megtakarított pénzét!

Felvilágosítást és díjszámítást költségmentesen nyújtunk.

PHÖNIX Életbiztosító Társaság

Központi székhelye: WIEN

Erdélyi igazgatóság Cluj, Str. N. Iorga 16. Telefonszám 11-48

Engedélyezve Romániában 1929 január 14-én, közzétéve a Mon. Of. 13 számában 1929 jan. 16-án.

Alapszabályok közölve Mon. Of. 45-1929. Bejegyezve az illovi törvényszéknél a cégjegyzékbe 1929 január 21-én 6. sz. alatt

Háztartásában csakis a jó minőségű

„ROTHBART“ felirású SZAPPANT használja!

Postai szétküldés!

Az oradeai orth. rabbinatus felügyelete alatt.

Gyártja: **ROHBART ADOLF EDE & Fia szappangyára, Oradea**

RÖVID HIREK

DORPAT. Az eszt kormány rendkívül erélyes lépéseket fogantatott a német nemzetiszocialista propaganda ellen.

HAMBURG. Prof. Thomsen matematikus, Einstein prof. munkatársa és barátja öngyilkosságot követett el.

ANTWERPEN. A belga kormány Max Gotschal-
kot nevezte ki a munkaügyi minisztérium mellett működő munkanélküli alap vezetésére. Gotschal a belgiumi nyilvános zsidó közéletben nagy szerepet játszik és ő az elnöke a belgiumi német menekülteket segélyező bizottságnak is.

HASTINGS. A közelmúltban megtartott sakk világbajnoki versenyen a csehszlovákiai zsidó Flor győzött, megverve Aljechint.

VARSÓ. Egy gazdag lengyel nemes, aki birtokán chalucelepet rendezett be, beleszerelt az egyik chalucába és feleségül kérte. A chaluca hosszú könyörgés után azt a feltételt szabta ki, hogy térjen át a zsidó vallásra és menjen ki vele Palesztinába, mint chaluc. A birtokos elfogadta ezt a feltételt. — Nahum Sokolow varsói tartózkodása alkalmával egy Pro-Palesztina bizottságot alakított, melynek elnökévé sikerült megnyernie Lubomirskyt, a szenátus külügyi bizottságának volt elnökét. Míg alelnökök —ettek Zalesky volt külügyminiszter, Orlic tábornok és Nahum Sokolow. — A Kielceben gazdagon megrendezett Palesztina Bazár a Brih Trumpeldor legjai szétrombolták. Az anyagi kár rendkívül jelentékeny. A rendőrség őrizetbe vette Adolf Lewit, a Brih Hachajol parancsnokát és még két revizionista tüntetőt. Kihallgatásuk során elmondották, hogy a kioszkjukból elárvították Jabotinsky portréját, amely miatt elégteltelt követeltek. Minthogy azonban ezt nem a társak meg számukra, önmaguknak szerették azt meg. — Radziminben egy földbirtokos felparcellázta földjét, amelyen több száz zsidó mártyr holteste volt eltemetve, akiket egy 150 évvel ezelőtt lefolyt pogrom mészárolt le. A zsidó mártírok maradványait barbár módon szentségtelenítették meg a parcellázás során, mivel a hitközség intervenciója teljesen eredménytelen maradt, tekintettel, hogy a felparcellázott föld magántulajdon. — A kelet és nyugatgalicai községi választások során az antiszemita pártok súlyos vereséget szenvedtek. A mandátumok döntő többségét a kormánypárt szerezte meg. Krakkóban 40 kormánypárti és 13 zsidó községi tanácsost választottak meg.

LONDON. A British Muzeum igazgatója talált egy pergamentre írott Tnachot, amelyről kiderült, hogy az a világ — eddig felfedezett — legrégebb kézirata.

FILADELFIA. Einstein professzor egy előadásában kijelentette, hogy Németország mai politikája a legrövidebb időn belül háborúhoz fog vezetni.

PÁRIS. A newyorki egyetem ismeri zsidó professzort, Kozlotzkyt a francia kormány a becsületrenddel tüntette ki. — Justin Godard szenátor, a Páris mellett levő birtokán a menekült német zsidók részére egy chaluc-telepet rendezett be.

BERLIN. Egy újabb rendelet büntetés terhe alatt megtiltotta az állított zsidóknak és leszármazottaiknak, hogy magukat keresztényeknek nevezzék. — Hitler Angliába küldött propaganda bizottsága hosszú idő után visszatért Berlinbe, ahol kijelentették, hogy két év múlva Angliában is hivatalos hillerizmus lesz.

JERUZSÁLEM. A Palesztinában élő olasz fasiszták vezetőjének Steindler választották meg, aki a haifai Lloyd Trieste irodájának zsidó tisztviselője. Steindler édesapja ugyancsak ennek a hajótársaságnak birtokában lévő „Italia” gőzös kapitánya. — A lebovicsi rabbi „Pártonkivüliek Palesztináért” címen új önörülést hirdet a jeruzsálemi lapok hasábos híreket hoznak erről és nagyjelentőségűnek tartják, mert ha ez a „semleges” alakulat sikerrel működne, akkor ez nagyot lendítené az építés munkájánál. Hiszen Erec Izrael az egész zsidóságnak és nem egyes pártoké. És ezért az össz-zsidóságnak kell ömörülni az ügy sikere érdekében. — Palesztinában erős havazás áldott be. Jeruzsálem és a szent várost körülvevő dombok egészen be vannak takarva hóval és egy itt rilkán látott festői képet nyújtanak. — A palesztinai kormány állami mérlege az elmúlt 1933—1934 első pénzügyi félévében az egész vonalon emelkedést mutat. A bevételek 453 043 fonttal emelkedtek, mert míg a tavalyi félév ugyanezen időszakában 1.774.052 font volt a bevétel, addig ez év első felében 2.227.095 fontra rugott a palesztinai kormány bevétele. Maga a bevételi várn 42 százalékkal emelkedett. A házadó 30522 fonttal emelkedett. 9044 fontot tett ki az bevándorlók adó többlete. 85.540 fontot tett ki az ingatlansforgalmi illeték. Csökkentés csupán a földadó és kamattételeknél állott be, ahol az arabok számára megadott sok adó- és kamattételek visszaszűnt okozott. A tavalyi állapothoz viszonyítva a kiadások szintén 85.000 fonttal emelkedtek. Ez a többletet az angol katonaság fenntartásához kivetett hozzájárulás okozta és kis mértékben új hígítási berendezések. — A „Posta és Távirat” rovat szintén fellüvő emelkedést mutat, mert a palesztinai posta fiztja jövedelme 37 százalékkal, vagyis 12.580 fonttal emelkedett.

BÉCS. Bad Gestein fürdőigazgatósága pályázatot hirdetett a fürdőigazgatói állásra, azonban hangsúlyozottan kikötötte, hogy csak fiztja német származásúak jelentkezhetnek. A haladótt osztrák sajtó rendkívül elítélő hangon ír erről a horogkeresztes metódusról, mert köztudomásu hogy Bad Gesteint főként zsidó vendégek látogatják. A zsidó sajtó felhívja a zsidó fürdőlátogatókat, hogy bojkottálják Bad Gesteint.

A cluji izr. hitközség tisztújító közgyűlése

A cluji izr. hitközség az elmúlt hét vasárnapján tartotta meg tisztújító közgyűlését. A közgyűlés egyhangu'ag ismét dr. Fischer József, v. kamarai képviselőt választotta meg elnökévé, aki immár má-fél évtized óta fejt ki áldásos munkásságát az ország eme egyik legnagyobb hitközsége élén.

Az elnök lelkes ünneplése után, a hitközség vezetősége az elkövetkezendő három éves ciklusra a következő összeállításban választotta meg: Alelnökök dr. Balázs Endre és Szenes Károly. Jogügyi elnök dr. Weisz Jenő, szertartási elnök Katz Ignác, iskolaügyi elnök Klein Gyula, chevra elnök Somogyi Miksa, gazdasági-szociális biz. elnök Heves Vilmos, pénztáros Flor József, gazda Boros Bernát, ellenőr Kelemen Bernát, előjárók Szabó Jenő, Bernát Mór, Rózsa Mór és Sipos Jenő. Bizo tságok: Szövetségi delegátusok Klein Gyula, Katz Ignác és dr. Spitzer József, adókielölő bizottság Ince Rezső, Rózsa Mór, Bernát Mór, Gergely Dezső és Sipos Jenő, fellebbezési bizottság dr. Roth Hugó, Fodor József és Somogyi Miksa, számvizsgáló-bizottság Gergely Dezső, Beck Lázár és Zoltán Jenő, gazdasági szociális-bizottság Braunsfeld Henry, Nobel István, Glöckner Sándor, Rózsa Mór, Porzolt Oszkár, és Mandula Jenő, jogügyi bizottság dr. Lusztig Jenő, dr. Kelemen Rezső, dr. Szentiványi Leó, dr. Jakobi Emil, dr. Kepes Imre és dr. Spitzer József. Ezenkívül megválasztottak egy hatvan tagu képviselő testületet is.

Paderewszky volt lengyel miniszterelnök nyilatkozata Hitlerrel.

Varsó — Londonban rövidesen megjelenik Paderewszky volt lengyel miniszterelnök életrajza könyvvalakban, amelyben a kiadó egy Paderewszkyvel lefolyt beszélgetést közöl. Ime, mit mond Paderewszky Hitlerrel és társairól: „Az árja teoria egy örüllség. Hol találunk ma az egész világon egy zsemit, akire nyugodtan rámondhatjuk, hogy fiztja árja? Beethoven és Mozart — Hitler szerint — nem tisztavérű emberek Richard Wagnernek az orra nagyon nagy. Még a háboru előtt volt egy kis csoport német professor, akik az árja teoriát irásban dolgozták fel, azonban II. Vilmos császár ellitotta annak megjelenését. Ismét csak azt mondatom, hogy Hitlernek és társainak az árja teoriája örüllség.”

Hitlerék a cirksuzt is megfisztitják a zsidóktól.

Prága. A napokban érkezett Prágába Leser Meidenberg, ismert nevű zsidó atléta, akit kiutasítottak Németországból. Leser Meidenberg jelenleg 26 éves, de már régen bejárta neve az atléta-világot. Még 20 éves volt, midőn egy izben Pinskben (Lengyelország) apával az erdőbe ment fát szedni, az erdőben egy farkas támadta meg őket és Meidenberg pusztá kézzel felvette a fenevaddal a harcot. Rövid tusa után ugyszólván darabokra szagatta a farkast. A történetet nagy szenzációval közzölte le a sajtó és akkor hívták meg a berlini Orleansz cirksuzba. Hitler uralomrak rülése után ugyan azonnal megfisztították a cirksuzokat is a zsidóktól, de Meidenbergert annyira szerette a publikum hogy őt még megtartották. Most azonban már őt is leépítették és kiutasították az országból. Még sem való, hogy jámbor nemzetiszocialista polgárokat egy zsidó atléta erőmutatványai ejtsenek csodálatba.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Fischer Albert Backa Topola. Becses levele lapzárta után érkezett és így csak jövő számunkban reflektálhatunk rá. Kivánságát bizonyos mértékben honoráljuk.

Heimlich Izidor Simleul-Silvaniei. Az oradeai „Szabadság”-ban írott nyitléri közleményére jó ö helyi számunkban reflektálunk, bár mint kijelentette, nem elfizető, azért mi foglalkozunk Önnel mert az igazságot Önnek is tudni kell.

קארטאפעל מעהל של פסח

וועלכעס פיר פסח צום ערציי פאן מעהלשפייזען אונד געבעקקע פאסט אונגעטבעדערליך איזט מיט דער דעם דעזענען ארט ספרד ראינאמעס אונד מיט דעססען זענעל יעדער זאקק אונד פאקעט פערזעהען איזט אין זעקקע אונד אין 1/2—1/4 פאקעט ערהעלטליך ביים אליינספערקוי פער:

David Liebermann
SIBIU, Piata Fingerling 9.

„אונגעטען ווערדען געגען פראוויזאן אויפגענאמען”

ZSIDÓ HUMOR ÉS KISZSIDÓ TÖRTÉNETEK

A két gabe

II. Venczel király idejében a cseh Szmichov városában az a szerencsétlenség történt, hogy egy alkalommal, amikor a trónörökös kocsijával a zsidó geitón hajtatóit át, az egy ház tetejéről egy meglazult téglia esett alá trónörökös kocsija elé. Kicsiny hja, hogy trónörökös fejét érte volna.

Merényletet láttak benne, s mivel a hitközség gabejának volt a tulajdona — gabet halálra ítélték.

Jószivű, szelidlelkű ember volt ez a halálra ítélt gabe. Annál könnyebblelkű, a hitközség alkalmazottait vasmarokkal nyomogató, szőrösszivű ember volt a másik gabe. Mert két gabeja volt a kilének. A get ó kossága izgalomban tanácskozott s küldött neki: ne akassa fel a gabet, mert nagy szűkőségük van rá, egy gabet a községben nem lehet nélkülözni, mert különben nincsen senki, aki a vándor szegények ügyes bajjainak dolgoival foglalkoznék az alkalmazottak kordában tartaná s a kile jólékony adományaival kellő körültekintéssel tudna bánni.

A podeszta azt felelte: — Nem teljesíthetem a kérészteket. Igazságot kell szolgáltatni.

Ekkor a küldöttség egyik tagja, az egyik alkalmazott azt mondta: — Kegyelmes podeszta, két gabenk van a hitközségünkben és egy ilyen kicsiny kile számára, mint Szmichov, egy gabe is elég. Akasztasd föl tehát a másikat.

Három tanítás

Egy ravasz zsidó egyszer egy üvegedény nyel teli kosarat vásárolt és keresett valakit, aki a kosarat hazacipelné neki.

Egy bócherrel találkozott az uton, aki vállalkozott a kosár hazavitelére.

A ravasz balbósz azt mondta a bóchernek: — Vedd hát ezt a kosarat és ha nem kérsz érte fizetést: három tanítást adok neked, amik nagy hasznodra lesznek az életben.

M után az ut egy harmad részét megtették, azt mondta a bócher a balbósznak: — Mondjad el hát a három tanítás egyikét.

Szólt a balbósz: Az első ez: „Ha valaki azt mondja neked, éhség jobb, mint a jóllakás, — ne higgyed el neki”.

Az ut felére érkezve, így szól a bócher a balbószhoz: „Nos mondjad el a második tanítást”.

Szólt a balbósz: „Ha valaki azt mondja neked, járni jobb, mint lovagolni, ne higgyed el neki”.

A balbósz háza elé érkezve, azt mondta a bócher: — Nos, mondjad el hát a harmadik tanításodat.”

Szólt a balbósz: „Ha valaki azt mondja neked, hogy talált olyan embert, aki olcsóbb bérért hordana terhet, mint te, ne higgyed el neki”.

Erre a bócher a kosarat a hátáról a földre dobta, úgyhogy a benne levő üvegedények mind ezer darabra törtek s azt mondta a balbósznak: — Ha valaki azt mondja neked, hogy most még egyellen üveg is ép maradt és nem tört össze: ne higgyed neki.”

Minek kell két Messiás?

Az egyik, hogy kihozza Izrael fiait a galuthból, a másik, hogy kihozza a galuthot Izrael fiaiból.

Nagyobb mint Rabbi Zira.

Vannak rabbik a diaszpórában, akik nagyobbak a talmudkorabeli Rabbi Ziránál. Mert Rabbi Zira, mikor feljött Babyloniából Palesztinába, száz böjtöt böjtölt, hogy elfelejtse a babyloni Talmudot. Az új rabbiknak pedig, ha Palesztinába mennek, egyáltalában nem kell böjtölniök, hogy elfelejtsék a babyloni Talmudot...